ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1984

Vyhlásené: 13.09.1984 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

**91**

# VYHLÁŠKA
**ministerstva zdravotnictví České socialistické republiky**
ze dne 8. srpna 1984
**o opatřeních proti přenosným nemocem**

Ministerstvo zdravotnictví České socialistické republiky stanoví podle § 70 odst. 1 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu:

## ČÁST PRVNÍ
## OBECNÁ USTANOVENÍ

### § 1

(1) Základní opatření proti vzniku a šíření přenosných nemocí se zabezpečují vytvářením a ochranou zdravých podmínek a zdravého způsobu života a práce. Opatření k zajištění těchto podmínek jsou upravena zvláštním předpisem.[1])

(2) V zájmu účinné ochrany proti přenosným nemocem jsou organizace i občané povinni provádět všechna opatření proti jejich vzniku a šíření nebo se podrobit těmto opatřením a podle potřeby se zúčastnit jejích provádění.

(3) Přenosnou nemocí podle této vyhlášky se rozumí každé onemocnění přenosné na člověka.

### § 2

(1) Každý je povinen sdělit neprodleně ošetřujícímu lékaři nebo orgánu hygienické služby všechny okolnosti důležité v zájmu epidemiologického vyšetřování; osoba nemocná přenosnou nemocí je povinna označit lékaři na jeho vyzvání pravděpodobný zdroj nákazy a osoby, které mohla sama nakazit.

(2) Rodiče nebo jiné osoby, které mají v péči děti, jsou povinny předložit při jejich přijetí do předškolních zařízení, do odborných léčebných ústavů nebo na zotavovací akce pro děti a dorost[2]) a v jiných případech, stanoví-li tak podle epidemiologické situace na návrh orgánu hygienické služby příslušný národní výbor, písemné prohlášení o tom, že orgán hygienické služby nebo ošetřující lékař nenařídil dítěti, rodičům nebo jiným osobám, které s dítětem žijí ve společné domácnosti, karanténní opatření a že jim není známo, že

v posledním týdnu nebo v době stanovené orgány hygienické služby přišlo dítě, rodiče nebo jiné osoby, které s dítětem žijí ve společné domácnosti, do styku s osobami, které onemocněly přenosnou nemocí. Vzor písemného prohlášení je uveden v příloze této vyhlášky.

**§ 3**

(1) Opatření proti přenosným nemocem plánují, organizují, řídí, ukládají a kontrolují orgány hygienické služby. Taková opatření provádějí zpravidla organizace a zdravotnická zařízení. Zdravotnická zařízení mohou v případech stanovených touto vyhláškou uložit potřebná opatření též sama.

(2) Při provádění opatření proti nemocem přenosným ze zvířete na člověka spolupracují zdravotničtí pracovníci s odbornými pracovníky veterinární služby.

## ČÁST DRUHÁ
## OPATŘENÍ PROTI VZNIKU A ŠÍŘENÍ PŘENOSNÝCH NEMOCÍ

### Oddíl první
### Preventivní opatření proti vzniku a šíření přenosných nemocí

### Očkování proti přenosným nemocem

**§ 4**

(1) K předcházení vzniku a šíření přenosných nemocí se provádí v případech stanovených ministerstvem zdravotnictví České socialistické republiky (dále jen „ministerstvo zdravotnictví“) - hlavním hygienikem České socialistické republiky (dále jen „hlavní hygienik“)[3]) podle stavu odolností obyvatelstva proti přenosným nemocem:

a) pravidelné očkování všech osob, které dosáhly stanoveného věku,

b) zvláštní očkování osob, které jsou při své povinné činnosti vydány zvýšenému nebezpečí nákazy,

c) mimořádné očkování všeho obyvatelstva nebo určité skupiny, vyžaduje-li to epidemiologická situace,

d) očkování osob odjíždějících do ciziny a osob přijíždějících z ciziny,

e) očkování osob při úrazech, poraněních a nehojících se ranách,

f) očkování osob v ohnisku nákazy.

(2) Očkování uvedená v odstavci 1 jsou povinná; povinnost podrobit se očkování zahrnuje také povinnost podrobit se ve stanovené lhůtě před očkováním a po očkování proti tuberkulóze, popřípadě proti jiným přenosným nemocem, potřebným kontrolním vyšetřením.

**§ 5**

(1) Očkování plánuje, organizuje, řídí a kontroluje hlavní hygienik a podle jeho směrnic a pokynů nižší orgány hygienické služby. Mimořádné očkování může se souhlasem hlavního hygienika stanovit krajský hygienik.

(2) Očkování a potřebná vyšetření provádějí příslušná zdravotnická zařízení.

**§ 6**

U osob, jejichž zdraví by se očkováním ohrozilo, odloží příslušné zdravotnické zařízení očkování na dobu, kdy je bude možné provést bez újmy na jejich zdraví.

**§ 7**

(1) Každé provedené očkování se zapíše do zdravotního záznamu očkované osoby a do očkovacího průkazu. Očkovací průkaz je povinen očkovaný (jeho zákonný zástupce) uschovávat a vykázat se jím na vyzvání lékaře.

(2) Ředitelé předškolních zařízení při přijetí dítěte zařídí předložení očkovacího průkazu dětskému lékaři k provedení zdravotního záznamu. Za týmž účelem zařídí ředitelé škol na začátku školního roku, ve kterém dítě začíná plnit povinnou školní docházku, předložení očkovacího průkazu lékaři školní zdravotní služby.

(3) Osobám, jímž byl vydán občanský průkaz, se očkování proti tetanu zapisuje také do tohoto průkazu.[4])

**§ 8**

Evidenční podklady pro provádění očkování proti přenosným nemocem zajišťují příslušná zdravotnická zařízení především z vlastních materiálů, z materiálů jiných zdravotnických zařízení a popřípadě z materiálů škol a závodů. K řádnému doplňování evidence mohou zdravotnická zařízení požádat o poskytnutí potřebných údajů národní výbory, popřípadě útvary Sboru národní bezpečnosti.

**§ 9**

(1) Vedoucí organizací, ředitelé škol a jiných zařízení jsou povinni oznámit příslušným lékařům každou osobu, která se má podrobit před zahájením své činnosti podle pokynů orgánů hygienické služby zvláštnímu nebo mimořádnému očkování, a na požádání jim dodat seznamy svých pracovníků (žáků, posluchačů, chovanců apod.), kteří mají být očkováni. Stejnou povinnost mají výbory společenských organizací podílejících se na provádění tělesné výchovy. Vedoucí organizací, ředitelé škol a jiných zařízení jsou povinni na požádání vedoucího lékaře oddělení tuberkulózy a respiračních nemocí nemocnice s poliklinikou II. a III. typu předat mu seznamy svých pracovníků (žáků, posluchačů, chovanců apod.), u kterých má být provedeno očkování proti tuberkulóze.

(2) Vedoucí organizací, ředitelé škol a jiných zařízení jsou povinni zajistit účast pracovníků (žáků, posluchačů, chovanců apod.) na očkování ve stanovených lhůtách a popřípadě je o očkování včas uvědomit; jsou též povinni, je-li to třeba, poskytnout k provádění očkování vhodné místnosti.

**§ 10**

Očkování vojáků v činné službě, občanských pracovníků vojenské správy, příslušníků Sboru národní bezpečnosti, Sboru nápravné výchovy České socialistické republiky a pracovníků železniční dopravy je upraveno zvláštními předpisy, které stanoví též způsob převodu záznamů o očkování těchto osob při jejich převedení do péče zdravotnického zařízení v působnosti ministerstva zdravotnictví.

**Opatření proti přenosným nemocem u osob vykonávajících činnosti epidemiologicky závažné a v jiných závažných případech**

**§ 11**

(1) Osoby, které mají být činné v potravinářství, v úpravnách vod a při obsluze vodovodních zařízení, při výrobě léčiv, kosmetických výrobků, kožních čisticích prostředků a potřeb osobní hygieny, při stravování dětí v předškolních zařízeních, v mimoškolních výchovných zařízeních nebo při zotavovacích akcích, jakož i osoby, které mají být činné při hromadném ubytování, v

provozovnách holičství a kadeřnictví, péče o pleť, pěstění rukou a ošetřování nohou (manikúra, pedikúra) a očistných lázní, jsou povinny podrobit se preventivní lékařské prohlídce dříve než nastoupí práci (dále jen „vstupní lékařská prohlídka“) a osvojit si a dodržovat základní znalosti z hygienického minima.

(2) Vstupní lékařské prohlídce jsou povinny podrobit se také osoby, které mají být činné v oborech uvedených v odstavci 1 i jen krátkodobě, a osoby, které se připravují na povolání v těchto oborech (např. žáci).

(3) Osobami činnými v potravinářství jsou osoby činné ve všech odvětvích při výrobě, skladování, přepravě a prodeji poživatin, dále osoby činné při společném stravování, při hromadných akcích spojených s výrobou, podáváním nebo prodejem poživatin, osoby činné při dojení, sběru a svozu mléka, jakož i jiné osoby, které přicházejí, i když nepravidelně, při své práci do přímého styku s poživatinami.

(4) V pochybnostech, zda jde o činnost podle odstavce 1, rozhodne orgán hygienické služby.

**§ 12**

(1) Mimo vstupní lékařské prohlídky jsou osoby činné podle § 11 povinny podrobit se neprodleně mimořádným lékařským vyšetřením:

a) jsou-li postiženy průjmovým, hnisavým nebo horečnatým onemocněním nebo přenosnou nemocí, anebo jsou-li podezřelé z onemocnění přenosnou nemocí,

b) vyskytuje-li se na pracovišti nebo v domácnosti, popřípadě v místě předchozího pobytu průjmové onemocnění.

(2) Osoby činné podle § 11 jsou povinny podrobit se lékařským vyšetřením i v jiných případech, kdy to stanoví orgán hygienické služby, popřípadě ošetřující lékař.

**§ 13**

Orgány hygienické služby mohou nařídit také preventivní lékařské prohlídky a potřebná mikrobiologická, biochemická či jiná vyšetření nutná ke zjištění zdravotního stavu jiných osob, než které vykonávají činnost podle § 11, zejména osob hromadně ubytovaných a osob, které se mají hromadně přepravovat.

**§ 14**

(1) Lékařské prohlídky plánují, organizují a provádějí zařízení léčebně preventivní péče. Provádění těchto prohlídek kontrolují orgány hygienické služby.

(2) Při lékařských prohlídkách se provede podrobné klinické a anamnestické vyšetření, zejména též s ohledem na tuberkulózu.

(3) Při každé lékařské prohlídce a ošetření je osoba činná podle § 11 povinna upozornit ošetřujícího lékaře na druh, povahu, popřípadě způsob své práce.

**§ 15**

(1) Osoby činné podle § 11 jsou povinny mít zdravotní průkaz (dále jen „průkaz“). Průkaz vydává územní obvodní nebo závodní obvodní lékař, popřípadě dorostový lékař podle místa trvalého pobytu osoby nebo podle místa pracoviště. Jde-li jen o krátkodobou (přechodnou) činnost, vydá se průkaz s platností na dobu určitou. Při vydání průkazu poučí tento lékař osobu o jejích povinnostech podle § 12.

(2) Průkazy pracovníků se ukládají u vedoucího provozovny (zařízení), který vede soupis pracovníků. Při výkonu práce mimo provozovnu (zařízení) je pracovník činný podle § 11 povinen mít průkaz při sobě.

(3) Orgány hygienické služby ověřují u pracovníků činných podle § 11 znalosti hygienického minima.[5]) O ověření těchto znalostí učiní záznam do průkazu. Orgán hygienické služby je oprávněn průkaz zadržet, zjistí-li při kontrole hygieny provozu u těchto pracovníků nedostatky v dodržování hygienického minima. Průkaz se pracovníkovi vrátí po úspěšném vykonání zkoušky před komisí stanovenou orgánem hygienické služby. Ověření znalostí hygienického minima se neprovádí u pracovníků, kterým byl vydán průkaz na dobu určitou, s výjimkou případů stanovených hlavním hygienikem, vyžaduje-li to epidemiologická situace.

**§ 16**

Organizace je povinna:

a) zabezpečit, aby práce v oborech uvedených v § 11 vykonávali pouze pracovníci, kteří mají průkaz,

b) zajistit vedení soupisu pracovníků, kteří jsou činní v oborech uvedených v § 11, s datem lékařských prohlídek a s vyznačením, zda šlo o prohlídky vstupní nebo mimořádné,

c) organizovat školení k rozšíření znalostí hygienického minima po dohodě s orgány hygienické, popřípadě veterinární služby a zabezpečit na něm účast příslušných pracovníků.

**Opatření proti šíření přenosných nemocí osobami, které vylučují choroboplodné zárodky**

**§ 17**

(1) Osoby vylučující choroboplodné zárodky břišního tyfu a paratyfu (dále jen „choroboplodné zárodky“) se musí podrobit zvláštním opatřením nařízeným orgánem hygienické služby, zejména:

a) podrobit se stálému lékařskému dohledu a potřebnému mikrobiologickému vyšetřování, jakož i léčení a dostavit se za tím účelem do příslušného zdravotnického zařízení,

b) zachovávat hygienické zásady podle pokynů orgánu hygienické služby nebo obvodního lékaře,

c) podrobit se karanténním opatřením v případech, kdy je jim to nařízeno v zájmu ochrany zdraví jiných osob (§ 26 odst. 1),

d) provádět podle pokynů orgánu hygienické služby průběžnou ohniskovou dezinfekci,

e) oznámit předem každou změnu pracoviště a místo pobytu (i přechodného) orgánu hygienické služby příslušnému podle dosavadního bydliště; jde-li o změnu trvalého rázu, musí ji hlásit nejméně 14 dní předem,

f) oznámit při přijetí do zařízení ústavní péče, že vylučují choroboplodné zárodky,

g) nevykonávat, je-li to nařízeno orgánem hygienické služby, činnost, při níž by ohrožovaly zdraví ostatních spolupracovníků nebo osob svěřených jejich péči nebo při níž přicházejí do styku s poživatinami, léčivy, anebo by jinak ohrožovaly zdraví osob.[6])

(2) Orgán hygienické služby může nařídit opatření podle odstavce 1 i osobám vylučujícím jiné choroboplodné zárodky, vyžaduje-li to epidemiologická situace.

**§ 18**

(1) Orgány hygienické služby a obvodní lékaři vedou v evidenci rekonvalescenty po břišním tyfu a po paratyfech (dále jen „rekonvalescenti“) a osoby vylučující zárodky těchto nemocí (dále jen „bacilonosiči“) a provádějí nad nimi lékařský dohled.

(2) Orgán hygienické služby průběžně eviduje a kontroluje přechodné změny pobytu osob vylučujících choroboplodné zárodky a oznamuje je orgánům hygienické služby místa přechodného pobytu. K nástupu do zařízení sociální péče, rekreačního, popřípadě obdobného zařízení je třeba souhlasu orgánů hygienické služby místa trvalého i přechodného pobytu, jakož i vedoucího tohoto zařízení.

**§ 19**

Rekonvalescenti, jsou-li podezřelí, že by mohli vylučovat choroboplodné zárodky, jsou na základě rozhodnutí orgánu hygienické služby povinni podrobit se podle povahy své nemoci opatřením uvedeným v § 17 a § 18 odst. 1.

**§ 20**

Rekonvalescenti jsou povinni podrobit se před propuštěním z ústavní péče předepsaným závěrečným bakteriologickým vyšetřením. Rekonvalescenti, u nichž byla tato vyšetření negativní (dále jen „rekonvalescenti s negativním nálezem“), smějí být propuštěni z ústavního léčení. Rekonvalescenti, u nichž bylo některé ze závěrečných vyšetření pozitivní (dále jen „rekonvalescenti s pozitivním nálezem“), smějí být propuštěni z ústavní péče jen se souhlasem orgánu hygienické služby.

**§ 21**

(1) Rekonvalescenti s negativním nálezem smějí nastoupit do práce nebo do kolektivu po propuštění z ústavní péče, jakmile to dovolí jejich celkový zdravotní stav; činnost podle § 11 smějí však vykonávat teprve za dva měsíce po propuštění z ústavní péče, byla-li stanovená vyšetření v této době negativní.[6])

(2) O nástupu do práce nebo do kolektivu u rekonvalescentů s pozitivním nálezem rozhodne z hlediska epidemiologického orgán hygienické služby. Tito rekonvalescenti, jakož i evidovaní bacilonosiči, nesmějí být ani v případě, že pozdější vyšetření jsou u nich negativní, činní podle § 11, pokud orgán hygienické služby nepovolí podle povahy určitého pracoviště výjimku, ani nesmějí být začleňováni do hromadných akcí, při nichž je zvýšené riziko nákazy. Je-li zvýšené riziko nákazy, může orgán hygienické služby zakázat těmto osobám i výkon jiného povolání.[6])

**§ 22**

Osoby pracující na společném pracovišti nebo žijící ve společné domácnosti s rekonvalescenty s pozitivním nálezem nebo s bacilonosiči jsou povinny podrobit se dohledu orgánů hygienické služby a obvodních lékařů; obvodní lékaři provedou potřebná opatření proti šíření přenosných nemocí ještě před návratem rekonvalescentů (bacilonosičů) z ústavní péče. Tyto osoby nesmějí bez souhlasu orgánu hygienické služby vykonávat činnost podle § 11.[6])

**Ochranná dezinfekce, dezinsekce a deratizace**

**§ 23**

(1) K zamezení vzniku přenosných nemocí a jejich hromadného výskytu je každý povinen provádět preventivní opatření k ničení choroboplodných zárodků (ochrannou dezinfekci), opatření k hubení epidemiologicky závažných nebo obtížných členovců (ochrannou dezinsekci) a opatření k hubení epidemiologicky významných nebo škodlivých myšovitých hlodavců nebo jiných zvířat (ochrannou deratizaci). V případech stanovených orgánem hygienické služby je nutno tuto činnost provádět soustavně.[7])

(2) Orgány hygienické služby mohou nařídit povinné hubení škodlivých živočichů, jestliže nepříznivě ovlivňují epidemiologickou situaci nebo způsobují hrubé hygienické závady, anebo hrozí-li jejich rozšíření.

**§ 24**

(1) Ochrannou dezinfekci, dezinsekci a deratizaci, která je součástí pravidelných pracovních (technologických) postupů nebo která má povahu čistění s použitím dezinfekčních, dezinsekčních nebo deratizačních prostředků, provádějí jednotlivé osoby a organizace vlastními silami. Ostatní ochrannou dezinfekci, dezinsekci a deratizaci provádějí za úplatu organizace místního hospodářství, popřípadě jiné socialistické organizace zvláště k tomu určené příslušným ústředním orgánem v dohodě s hlavním hygienikem. K pověření konkrétní organizace je třeba souhlasu příslušného orgánu hygienické služby.

(2) Odborné orgány příslušných resortů metodicky vedou a kontrolují podle zásad schválených hlavním hygienikem činnost resortních složek určených k výkonu ochranné dezinfekce, dezinsekce a deratizace.

**§ 25**

Organizace provádějící ochrannou dezinfekci, dezinsekci a deratizaci jsou povinny:

a) provádět ochrannou dezinfekci, dezinsekci a deratizaci výlučně pracovníky způsobilými pro tuto činnost,[8])

b) pracovat ve vzájemné koordinaci a podle platných technologických a pracovních postupů schválených orgány hygienické služby.

**Oddíl druhý**

**Opatření při vzniku přenosných nemocí**

**Protiepidemická opatření v ohnisku nákazy, lékařská vyšetření a léčení nemocných**

**§ 26**

(1) Osoba, která onemocněla přenosnou nemocí, osoba, která jeví příznaky onemocnění takovou nemocí (dále jen „podezřelý z onemocnění“) a osoba, která vešla přímo nebo nepřímo ve styk se zdrojem přenosné nemoci, u níž se však neprojevují příznaky onemocnění (dále jen „podezřelý z nákazy“), je povinna podrobit se ve stanovených termínech opatřením, která nařídí ošetřující lékař, popřípadě orgán hygienické služby, zejména lékařskému vyšetření, potřebným zkouškám a léčení, jakož i izolaci nebo karanténním opatřením.

(2) K osobě, která onemocněla přenosnou nemocí nebo která je podezřelá z onemocnění, musí být podle jejího zdravotního stavu neprodleně přivolán lékař anebo jí musí být jinak opatřena lékařská pomoc. Tím je povinen ten, kdo se o takové skutečnosti dověděl, zejména

a) člen domácnosti nebo spolubydlící nemocného, popřípadě jiná osoba, která ošetřuje nemocného,

b) ředitel školy, jiného školského zařízení nebo vedoucí skupiny osob společně ubytovaných nebo cestujících při onemocnění osoby svěřené jeho péči nebo zdržující se v kolektivu; stejnou povinnost má osoba odpovědná za vedení závodu nebo zařízení pro hromadné ubytování při onemocnění osoby tam pracující nebo tam ubytované, anebo

c) správce nebo vlastník domu, popřípadě zástupce domovní komise (domovní důvěrník).

**§ 27**

(1) U osob nemocných nemocí přenosnou z člověka na člověka a u osob podezřelých z takového onemocnění nařídí z důvodů epidemiologických ošetřující lékař, popřípadě orgán hygienické služby jejich okamžitou izolaci. Orgán hygienické služby může od izolace upustit, jestliže nehrozí nebezpečí dalšího šíření nákazy.

(2) Izolace se provádí zpravidla na infekčních odděleních nemocnic s poliklinikou, ale i na expektačních pokojích neinfekčních oddělení nemocnic, léčebných ústavů, ústavů sociální péče a jiných zařízení jako jsou ozdravovny, zařízení zotavovací apod., která jsou povinna tyto expektační pokoje pro potřebu izolace osob zřizovat (ústavní izolace). Izolace se provádí také v domácnosti nemocného nebo podezřelého z onemocnění (domácí izolace). Způsob izolace určí ošetřující lékař, popřípadě orgán hygienické služby.

(3) Izolace nemocných tuberkulózou, kteří vylučují původce nákazy, se provádí zpravidla na vyčleněných úsecích oddělení tuberkulózy a respiračních nemoci nemocnic s poliklinikou a léčeben pro tyto nemoci.

(4) Izolace nemocných pohlavními nemocemi, kteří vylučují původce nákazy, se provádí zpravidla na vyčleněných úsecích kožních nebo venerologických oddělení nemocnic s poliklinikou.

**§ 28**

(1) Po dobu domácí izolace je nemocný (podezřelý z onemocnění) pod soustavným dohledem lékaře a je povinen umožnit přístup do své domácnosti lékaři i jím pověřenému zdravotnickému pracovníkovi.

(2) Nejsou-li dodržovány zásady domácí izolace, může ošetřující lékař, popřípadě orgán hygienické služby dodatečně nařídit izolaci ústavní.

**§ 29**

(1) Po dobu domácí izolace, po odvozu pacienta do ústavní izolace a po dobu trvání ohniska nákazy musí se provádět ohnisková dezinfekce podle pokynu ošetřujícího lékaře prostředky, které, tento lékař předepíše, nebo podle pokynů pracovníků hygienické služby prostředky, které tito pracovníci v ohnisku nákazy předají. Ohniskovou dezinfekci v domácnosti vykonávají rodinní příslušníci nemocného nebo podezřelého z onemocnění, kteří byli řádně poučeni o způsobu ochrany proti přenosným nemocem a o výkonu dezinfekce, ve výjimečných případech pracovníci hygienické služby. Ohniskovou dezinfekci v kolektivních zařízeních provádějí určení pracovníci těchto zařízení, kteří byli řádně poučeni o ochraně proti přenosným nemocem a o výkonu dezinfekce.

(2) Ohniskovou dezinfekci ve zdravotnických zařízeních provádějí tato zařízení vlastními pracovníky a prostředky.

(3) Ohniskovou dezinfekci, popřípadě dezinsekci je nutno provést v sanitním voze, ve kterém byl přepravován nemocný přenosnou nemocí nebo podezřelý z onemocnění, ihned po převozu.

**§ 30**

(1) V zájmu účinných opatření proti šíření přenosných nemocí z člověka na člověka může orgán hygienické služby

a) nařídit ochranné očkování osob v ohnisku nákazy, podání imunoglobulinu nebo jiných imunobiologických preparátů nebo chemoprofylaktik osobám podezřelým z nákazy,

b) zakázat nebo omezit po dobu nutnou k provádění dezinfekce, dezinsekce nebo deratizace provoz v určitých místnostech, budovách a zařízeních nebo přepravu určitými dopravními prostředky,

c) podrobit osoby podezřelé z nákazy po určitou dobu karanténním opatřením.

(2) Karanténními opatřeními jsou karanténa, zvýšený zdravotnický dozor nebo lékařský dohled.

Karanténní opatření nařizuje také ošetřující lékař, který se přitom řídí pokyny orgánu hygienické služby; dobu trvání karanténních opatření určuje vždy orgán hygienické služby.

(3) Karanténa spočívá v tom, že osoby podezřelé z nákazy se oddělí od ostatních a jsou lékařem vyšetřovány a pozorovány. Provádí se v bytech, v ústavech, v zařízeních a na všech jiných místech, kde je toho třeba v zájmu ochrany proti přenosným nemocem, popřípadě v zařízeních k tomu účelu zvlášť zřízených nebo určených plánem opatření pro případ výskytu moru, cholery a žluté zimnice.[9])

(4) Jsou-li pro to důvody, podrobí se osoby podezřelé z nákazy jen zvýšenému zdravotnickému dozoru, který spočívá v zákazu určitých činností, při nichž by se mohla šířit přenosná nemoc, popřípadě v úpravě pracovních podmínek na jejich pracovišti; tyto osoby jsou zároveň pod lékařským dohledem.

(5) Podle okolností podrobí se osoby podezřelé z nákazy pouze lékařskému dohledu, který spočívá v tom, že jsou na všech místech svého pobytu lékařem vyšetřovány a pozorovány; za tím účelem jsou povinny hlásit se ve stanovených termínech u určených obvodních lékařů, u lékaře školní zdravotní služby nebo u dorostového lékaře, popřípadě u tělovýchovného lékaře a podrobit se opatřením podle § 26 odst. 1.

**§ 31**

(1) Cestující z ciziny, kteří jeví příznaky onemocnění přenosnou nemocí, jsou povinni podrobit se na vyzvání lékaře lékařským prohlídkám a izolaci, a je-li třeba, též nutnému odběru materiálu pro laboratorní vyšetření.

(2) Karanténní opatření se mohou nařídit u cestujících, kteří přicházejí z místa (oblasti, dopravního prostředku), kde se vyskytl mor, cholera a žlutá zimnice, a nemohou se prokázat zdravotnické službě v pohraničních přechodech, popřípadě jiným pohraničním orgánům k tomu pověřeným platným mezinárodním osvědčením o očkování proti této nemoci. Takové osoby musí být vyzvány, aby se daly očkovat. Po očkování jsou podrobeny po inkubační dobu karanténním opatřením. Odmítnou-li očkování, může jim být podle epidemiologické situace zakázán vjezd nebo průjezd, anebo jim mohou být nařízena na dobu inkubace karanténní opatření.

(3) Při výskytu moru, cholery a žluté zimnice mezi cestujícími může podrobit orgán hygienické služby karanténním opatřením také všechny osoby, které s nemocným přišly do styku.

**§ 32**

K prohloubení boje proti přenosným nemocem mohou orgány hygienické služby též

a) nařídit dezinfekci a asanaci vod, půdy a jiných míst a předmětů podezřelých z kontaminace původci nákaz, omezit, popřípadě zakázat užívání studní, pramenů, povrchových vod a jiných vodních zdrojů podezřelých z kontaminace původci nákaz a oznámit to příslušnému vodohospodářskému orgánu,[10])

b) zakázat nebo omezit výrobu, prodej a podávání některých druhů poživatin a předmětů běžného užívání a odebrat potřebné vzorky na vyšetření.

**§ 33**

Orgán hygienické služby může zakázat na přechodnou dobu výkon určitého povolání nebo činnost, při níž by se mohla šířit přenosná nemoc, osobám nemocným přenosnou nemocí z člověka na člověka, osobám podezřelým z tohoto onemocnění a osobám podezřelým z nákazy.[6]) Osobám trpícím takovým onemocněním chronicky může, pokud je to třeba, zakázat výkon takového povolání nebo činnost i natrvalo.[11])

**Hlášení a evidence přenosných nemocí**

**§ 34**

(1) Lékař, který zjistil onemocnění, podezření z onemocnění přenosnou nemocí, popřípadě úmrtí na tuto nemoc, je povinen to hlásit orgánu hygienické služby a příslušnému obvodnímu lékaři a tyto skutečnosti vést v evidenci. Tutéž povinnost má lékař, zjistí-li nosičství vybraných nákaz. Jde-li o dítě navštěvující předškolní zařízení, uvědomí lékař též ředitele tohoto zařízení.

(2) Jiný zdravotnický pracovník, který se dozví o skutečnosti uvedené v odstavci 1, je povinen to oznámit nadřízenému lékaři.

**§ 35**

(1) Veterinární lékař je povinen hlásit orgánu hygienické služby každé onemocnění nebo podezření z onemocnění zvířete nemocí přenosnou na člověka, na niž se vztahuje povinnost hlášení a úhyn zvířete na takové onemocnění prostřednictvím příslušného orgánu veterinární péče.

(2) Okresní hygienik neprodleně uvědomí příslušný orgán veterinární péče a krajského hygienika o každém onemocnění nebo podezření z onemocnění člověka vzteklinou, snětí slezinnou a vozhřivkou, popřípadě jinou nemocí přenosnou ze zvířete na člověka, kterou určí hlavní hygienik v dohodě s ministerstvem zemědělství a výživy České socialistické republiky.

**§ 36**

(1) Federální ministerstvo zahraničních věcí hlásí hlavnímu hygienikovi výskyt onemocnění československého občana v zahraničí morem, cholerou a žlutou zimnicí nebo jinou závažnou přenosnou nemocí.

(2) Výskyt onemocnění nemocí podléhající mezinárodnímu zdravotnickému řádu v České socialistické republice hlásí ministerstvo zdravotnictví telegraficky Světové zdravotnické organizaci.

**§ 37**

Orgán hygienické služby nebo ošetřující lékař je povinen učinit neprodleně oznámení prokurátorovi nebo orgánu Sboru národní bezpečnosti, jestliže se osoby, u nichž bylo zjištěno onemocnění přenosnou nemocí podle zvláštních předpisů[12]) nebo je podezření z takového onemocnění nebo nákazy, odmítají podrobit lékařskému vyšetření, potřebným zkouškám, léčení a izolaci (§ 26 odst. 1). Takové oznámení učiní též, zjistí-li jinou skutečnost zakládající podezření ze spáchání některého z trestných činů šíření nakažlivé choroby nebo ohrožování pohlavní nemocí.[12])

**§ 38**
**Epidemiologické vyšetřování v souvislosti s výskytem přenosných nemocí**

(1) Pracovníci zdravotnických zařízení provádějí potřebná vyšetřování v souvislosti s výskytem přenosných nemoci (dále jen „epidemiologická vyšetřování“) v úzké spolupráci s národními výbory,

vedením podniků, závodů a organizací, s orgány Revolučního odborového hnutí, s Československým červeným křížem a jinými společenskými organizacemi, a jde-li o nemoc přenosnou ze zvířete na člověka, vždy též s odborně způsobilými pracovníky veterinárních zařízení.

(2) Epidemiologická vyšetřování se provádějí ve všech místech, kde je možno v souvislosti s onemocněním zjistit okolnosti důležité pro zjištění ohniska nákazy a pro posouzení příčin a cest šíření nemocí a kde je třeba provést potřebná epidemiologická opatření.

## Oddíl třetí
## Zacházení s materiálem obsahujícím choroboplodné zárodky

### § 39

(1) Laboratorní vyšetřování a zkoumání materiálu, který obsahuje choroboplodné zárodky nebo u kterého je podezření, že takové zárodky obsahuje (dále jen „materiál obsahující choroboplodné zárodky“), lze provádět jen ve zdravotnických a veterinárních zařízeních, jakož i ve výzkumných ústavech, učilištích a závodech, u nichž takové vyšetřování a zkoumání souvisí s jejich činností, včetně mikrobiologické kontroly potravinářských a jiných výrobků.

(2) Laboratorní vyšetřování a zkoumání materiálu obsahujícího choroboplodné zárodky a odebírání takového materiálu od osob nemocných, podezřelých z onemocnění nebo podezřelých z nákazy nebo zemřelých na přenosnou nemoc, jakož i od zvířat nemocných nemocí přenosnou na člověka nebo od zvířat podezřelých nebo uhynulých na takovou nemoc, je dovoleno jen lékařům, veterinárním lékařům nebo jiným osobám, které k tomu mají zvláštní způsobilost a které k tomu určí vedoucí zařízení, ústavu, učiliště nebo závodu.

(3) Při zacházení s materiálem obsahujícím choroboplodné zárodky, zejména při jeho zasílání, musí. být zajištěna .taková opatření, aby nemohlo být ohroženo okolí.

## Oddíl čtvrtý
## Ochrana státních hranic před zavlečením přenosných nemocí ze zahraničí

### § 40

Ochranná opatření před zavlečením přenosných nemocí ze zahraničí se provádějí zpravidla na stanovených hraničních přechodech silničních, železničních, říčních a leteckých. V případech, kdy z výjimečných důvodů překračují osoby oprávněně hranice na jiných místech, určí pohraniční orgán ve spolupráci s příslušným krajským hygienikem místo, kde se ochranná opatření provedou.

### § 41

(1) Karanténa a izolace se provádějí ve zdravotnických zařízeních, popřípadě v jiných zařízeních určených orgány hygienické služby. Místa nebo zařízení pro umístění zvířat v karanténě se určují v dohodě s orgány hygienické služby.[13])

(2) Ministerstvo zdravotnictví určí v případě potřeby po projednání se zúčastněnými ústředními orgány věcné vybavení hraničních přechodů k ochraně státních hranic před zavlečením přenosných nemocí ze zahraničí.

### § 42

(1) Při mezinárodní dopravě osob, zvířat a věcí vyžadují se doklady v souladu s požadavky Světové zdravotnické organizace.[9])

(2) Zboží (s výjimkou zvířat), které se přepravuje přes československé státní území, pokud se nepřekládá a je řádně zabaleno v původním obalu, zpravidla se ochranným opatřením nepodrobuje.

(3) Ustanovení odstavce 2 se přiměřeně vztahuje též na obaly, v nichž je zboží zabaleno.

**§ 43**

(1) Ochranná opatření, pokud jejich provádění nevyplývá přímo z předcházejících ustanovení, nařizuje hlavní hygienik nebo jím zmocněné orgány hygienické služby a provádějí je v oboru své působnosti příslušné orgány a organizace. Ochranná opatření na železničních hraničních přechodech se provádějí ve spolupráci s hygienickou službou železnic.

(2) Vedle zvláštních povinností uložených podle předcházejících ustanovení mají všechny orgány a organizace, jakož i jednotliví občané povinnost v mezích své působnosti nebo při své činnosti učinit podle pokynů orgánů hygienické služby všechna opatření potřebná k hygienické a protiepidemické ochraně státních hranic a dodržovat jejich provedení.

(3) Pro dovoz a přepravu zvířat, potravin a surovin živočišného původu, pro veterinární zdravotní prohlídky a pro karanténu zvířat platí zvláštní předpisy.

## ČÁST TŘETÍ
## NÁKLADY, NÁHRADA ŠKODY A PŘÍSPĚVKY PŘI OPATŘENÍCH PROTI PŘENOSNÝM NEMOCEM

**§ 44**

(1) Stát nese náklady:

a) na diagnostická vyšetřování potřebná k opatřením proti vzniku a šíření přenosných nemocí, jakož i na všechny potřebné zkoušky před očkováním včetně nákladů na cestu vyšetřované osoby do zařízení, kde se vyšetřování provádí, a zpět,

b) na ochranná očkování proti přenosným nemocem, jsou li nařízena podle této vyhlášky,

c) na izolaci osob nemocných přenosnými nemocemi a podezřelých z onemocnění prováděnou v příslušném zdravotnickém zařízení, včetně nákladů na jejich přepravu do tohoto zařízení a zpět,

d) na nařízenou karanténu osob podezřelých z nákazy, včetně přepravy do karanténního zařízení a zpět, provádí-li se ve zdravotnickém zařízení; provádí-li se mimo zdravotnické zařízení, může stát nést jen vyšší náklady, které prokazatelně vznikly v souvislosti s jejich prováděním,

e) na prostředky k ohniskové dezinfekci, které předepíše lékař nebo poskytne hygienická služba,

f) na hubení škodlivých živočichů v ohniscích nákaz, kteří mohou přenášet choroboplodné zárodky, bylo-li nařízeno jako součást likvidace nebo tlumení ohniska nákazy.

(2) Stát nese též náklady na epidemiologické vyšetřování nebo zkoumání.

(3) Náklady na léčení přenosných nemocí včetně cestovních nákladů se hradí podle předpisů o poskytování léčebně preventivní péče.[14])

**§ 45**

V případech hodných zvláštního zřetele může stát nést určité náklady na hubení živočichů, pokud mohou přenášet choroboplodné zárodky, nebo na hromadné hubení a prevenci dalšího šíření obtížného hmyzu, pokud jeho výskyt nebyl majiteli nebo uživateli objektu zaviněn.

### § 46

(1) V případech, které nejsou uvedeny v § 44 a 45 nese náklady na protiepidemická opatření ten, jehož osoby nebo věci se'opatření týká. I náhradu nákladů na epidemiologické vyšetřování nebo zkoumání, které jinak nese stát (§ 44 odst. 2), může orgán hygienické služby uložit zcela nebo zčásti tomu, jehož osoby nebo věci se vyšetřování nebo zkoumání týká, jestliže tímto vyšetřováním nebo zkoumáním byly zjištěny epidemiologické závady; náhrada nákladů se uloží zejména tehdy, byly-li závady zaviněny nebo bylo-li nutno vyšetřování nebo zkoumání opakovat proto, že závady nebyly ve stanovené lhůtě odstraněny.

(2) Náklady na povinné hubení škodlivých živočichu a na nutná opatření k zabránění jejich dalšího šířeni nese ten, na jehož pozemku nebo v jehož budově, popřípadě v jehož zařízení se škodliví živočichové hubí; pokud pozemek, budova nebo zařízení jsou v užívání jiného, nese náklady uživatel.

(3) Náklady spojené se zřizováním a udržováním zařízení k provádění ochranných opatření před zavlečením přenosných nemocí ze zahraničí (§ 40) hradí dopravní organizace s výjimkou nákladů, které nesou zdravotnické orgány v souvislosti s preventivními, diagnostickými, léčebnými a jinými opatřeními, která provádějí (např. náklady na vybavení zařízení zdravotnickými přístroji a nástroji, na udržování těchto přístrojů a nástrojů a na zásobení zdravotnickými potřebami a osobní náklady na zdravotnický provoz).

(4) Nákladem na protiepidemická opatření jsou také částky placené organizacím za odborné úkony, nutné k provedení těchto opatření.

### § 47

(1) Pracovníkům, kteří se se souhlasem orgánů hygienické služby v důsledku opatření proti přenosným nemocem a v zájmu dalšího výkonu práce na svém pracovišti přechodně ubytují mimo obec svého trvalého pobytu, poskytuje organizace náhrady výdajů jako při pracovní cestě podle zvláštních předpisů.[15])

(2) Doba, po kterou osoba vylučující choroboplodné zárodky, s výjimkou evidovaného bacilonosiče, nebo práceschopný rekonvalescent po přenosné nemoci nesmí přechodně konat práci, posuzuje se jako přechodný zákaz výkonu povolání nebo činnosti (§ 33).

(3) O zabezpečení občanů v době nařízení karantény platí zvláštní předpisy.[16])

### § 48

Za vzorky odebrané pro účely epidemiologického vyšetření se náhrada neposkytuje.

### § 49

(1) V mimořádných případech hodných zvláštního zřetele může se ze státních prostředků poskytnout příspěvek[17]) na úhradu nákladů uvedených v § 46, popřípadě vznikla-li škoda provedením opatření proti přenosným nemocem nebo výkonem pomoci poskytnuté na výzvu orgánů hygienické služby ke zdolání nebo zamezení přenosné nemoci.

(2) Příspěvek je možno poskytnout až do výše vzniklých nákladů nebo způsobené škody.

**§ 50**

Pokud tato vyhláška v souvislosti s náklady, náhradou škody a příspěvky při opatřeních proti přenosným nemocem zakládá podnět k výkonu státní správy, jde o státní správu na úseku zdravotnictví, která podle zvláštních předpisů spadá do působnosti okresního národního výboru.[18])

## ČÁST ČTVRTÁ
## ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

**§ 51**

Ustanovení § 1 odst. 2, § 2, 3, 26, 34, 35, 48 až 50 platí i pro případy zahmyzení vší šatní a vší vlasovou, popřípadě pro jiné druhy zahmyzení, které určí hlavní hygienik.

**§ 52**

Zrušují se:

1. vyhláška ministerstev zdravotnictví a spravedlnosti č. 46/1966 Sb., o opatřeních proti přenosným nemocem, s výjimkou § 76 a položek označených + v části I A přílohy k vyhlášce (nakažlivé lidské choroby ve smyslu § 189 a 190 trestního zákona),
2. vyhlášky ministerstev zdravotnictví a spravedlnosti České socialistické republiky č. 17/1973 Sb., č. 60/1977 Sb. a č. 41/1980 Sb., kterými se mění a doplňuje vyhláška č. 46/1966 Sb., o opatřeních proti přenosným nemocem,
3. výnos ministerstva zdravotnictví ze dne 10. října 1967 čj. HE-370.2-13.9.1967 o náhradě ztráty na výdělku a vyšších nákladů vzniklých osobám, které nejsou v pracovním poměru, přechodným ubytováním mimo jejich bydliště v důsledku opatření proti přenosným nemocem, č. 41/1967 Věst.MZ, oznámený v částce 41/1967 Sb.

**§ 53**

Tato vyhláška nabývá, účinnosti dnem 1. ledna 1985.

**Ministr:**

**v. z. MUDr. Harant v. r.**

**Příloha k vyhlášce č. 91**
**1984 Sb.**

**VZOR**

Prohlášení
Prohlašuji, že okresní hygienik ani ošetřující lékař„ nenařídil dítěti .....
..... bytem
.....,
ani jeho rodičům nebo jiným osobám, které s ním žijí ve společné domácnosti.....
.....
bytem.....
karanténní opatření (karanténu, zvýšený zdravotnický dozor nebo lékařský dohled) a že mi též není známo, že v posledním týdnu přišlo toto dítě, jeho rodiče nebo jiné osoby, které s ním žijí ve společné domácnosti, do styku s osobami, které onemocněly přenosnou nemocí.
Jsem si vědom(a) právních následků, které by mě postihly, kdyby toto mé prohlášení bylo nepravdivé, zejména jsem si vědom(a) toho, že bych se v takovém případě dopustil(a) přestupku podle § 6 zákona č. 60/1961 Sb., o úkolech národních výborů při zajišťování socialistického pořádku, pokud by nešlo o trestný čin.
V ..... dne .....
čitelný podpis a adresa

1) Vyhláška ministerstva zdravotnictví č. 45/1966 Sb., o vytváření a ochraně zdravých životních podmínek.

2) Směrnice č. 57/1980 sb. Hyg. předpisy, o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti a dorost (ozn. částka 29/1979 Sb.).

3) Vynos ministerstva zdravotnictví ČSR - hlavního hygienika ČSR č. 13/1984 sb. Hyg. předpisy, o očkováni proti přenosným nemocem (ozn. částka 17/1984 Sb.).

4) § 5 odst. 2 písm, b) vyhlášky federálního ministerstva vnitra č. 135/1978 Sb., kterou se vydávají podrobnější předpisy o občanských průkazech.

5) § 135 odst. 2 písm. c) zákoníku práce.

6) § 37 odst. 1 písm. c) zákoníku práce.

7) § 75 zákona č. 20/1986 Sb., o péči o zdraví lidu.

8) Vládní nařízení č. 56/1967 Sb., o jedech a jiných látkách škodlivých zdraví.
Vyhláška ministerstev zdravotnictví a spravedlnosti č. 57/1967 Sb., kterou se provádí vládní nařízení o jedech a jiných látkách škodlivých zdraví.

9) Mezinárodní zdravotnický řád přijatý na 22. Světovém zdravotnickém shromáždění v Bostonu v roce 1969. Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 189/1948 Sb.; o zřízení a Ústavě Světové zdravotnické organizace a o Protokolu o Mezinárodním úřadu zdravotnictví, přijatých dne 22. 7. 1946 na Mezinárodní zdravotnické konferenci v New Yorku.

10) § 16 zákona č. 138/1973 Sb., o vodách (vodní zákon).

11) § 37 odst. 1 písm. a) a § 46 odst. 1 písm. d) zákoníku práce.

12) § 189, 190 a 226 trestního zákona.

13) § 4 odst. 4 zákona č. 20/1966 Sb.

14) Vyhláška ministerstva zdravotnictví č. 42/l966 Sb., o poskytování léčebně preventivní péče.

15) Vyhláška federálního ministerstva práce a sociálních věcí č. 33/1984 Sb., o cestovních náhradách.

16) Zejména zákon č. 54/ 1956 Sb. o nemocenském pojištění zaměstnanců, ve znění pozdějších předpisů a jeho prováděcí předpisy, vyhláška č. 128/1975 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 103/1964 Sb., o zabezpečení družstevních rolníků v nemoci a o zabezpečení matky a dítěte, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 32/1957 Sb., o nemocenské péči v ozbrojených silách, ve znění pozdějších předpisů.

17) § 78 odst. 2 zákona č. 20/1966 Sb.

18) § 27 zákona č. 69/1967 Sb., o národních výborech (úplné znění č. 31/1983 Sb.).
§ 5 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.